

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1980

1980

BRNO 1982

bogenen Wänden, stammt aus Šárka, allerdings ohne nähere Umstände. Aus der römischen Kaiserzeit ist eine trichterförmige Seiherform aus Dobřichov-Piřchora und aus Vícemilice bekannt.

FUNDE AUS DER ROMISCHEN KAISERZEIT IN HAVŘICE

/Bez. Hradiště/.

Jiří Pavelčík, AŮ ČSAV Brno

Bei einer Tiefackerung in der Flur "Obalovo pole", die zwischen den bekannten Lokalitäten Havřice - "Nad zahrádky" und Havřice - "Nad stavem" liegt, wurde eine Reihe von Siedlungsobjekten gestört. Die Lokalität befindet sich östlich von der Abzweigung der Bezirksstrasse Uherský Brod - Vlčnov, in Richtung Havřice. Die Objekte, aus denen wir sog. barbarisches Material gewannen, konzentrierten sich im nördlichen Teil der Lokalität unweit der Kurve zur Brücke über den Fluss Olřava.

HROBY Z DOBY STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ Z BUČOVIC

/okr. Vyškov/

Miloř Čiřmář, Martin Geisler, Ivo Rakovský, AŮ ČSAV Brno,

Vratislav Janák, Muzeum Vyřkovska Vyřkov

V první polovině května 1980 přinesli pracovníci OSP Vyřkov do detařovaného pracoviřte Muzea Vyřkovska v Buřovicích několik lidských kostí a železný nůž, získané při stavbě nových bytovek. Lokalita se nachází na severním okraji Buřovic, v poloze určené na ZM 1:50 000 / Šlapanice 24 - 43 / souřadnicemi 0,2 cm od V s.č. a 9 cm od S s.č. Archeologické pracoviřte Muzea Vyřkovska zde provedlo záchranný výzkum, při němž byl prozkoumán zbytek kostrového hrobu /hrob č. 1/. Lokalita byla dále sledována a v měsících červnu a září téhož roku zachránili pracovníci Archeologického úřtavu ČSAV v Brně další dva hroby narušené stavebními pracemi /hrob č. 2 a 3/.

Popis hrobů a nálezů:

Hrob 1. Zjiřtěny zbytek kostrového pohřbu, do značné míry zničeného průkopem kanalizace. Tvar hrobové jámy nebylo možno zjistit. Kostra se nacházela v hloubce 110 cm od dneřního povrchu, nadložní vrstva byla mocná 40 cm. Pohřeb byl původně v natažené poloze na zádech a podle polohy lebky byl pravděpodobně orientován směrem západojiřním. Dle antropologického posudku M. Sloukala jde o pozůstatky 50-60-tileté ženy, na jejíž lebce je patrna umělá deformace. U kostry se nacházely: železný nůž, železná přezka, drobná bronzová přezka se štítovitým ukončením trmu, drobný stočený pásek z bronzového, plasticky zdobeného plechu s nespojenými konci, uvnitř pásku je drobný korálek z bílé skelné pasty, korálek ze žluté skelné pasty s červenohnědým povlakem, podlouhlý trojboký jantarový korálek, dva hliněné přesleny. Umístění všech předmětů nebylo možno zjistit, přesleny ležely v nohách kostry, korálky byly porůznu rozmístěny v deformované hrudní partii.

Hrob 2. Hrobová jáma přibližně oválného tvaru byla na západní straně porušena výkopem rýhy pro kanalizaci. Na její dně v hloubce 110 cm pod dneřním povrchem ležela větší část silně porušené kostry. V původním uložení byly zjiřtěny spodní části nohou, další části kostry byly druhotně zpřeházeny. Podle části, uložené v původním umístění, byla kostra orientována lebkou k západu. Mezi zbytky kostry se nacházely patrně druhotně přemístěné předměty: železný nůž, drobný neurčitelný železný zlomek, dva drobné korálky ze žluté a jeden z červenohnědé skelné pasty, korálek z hnědé skelné pasty se žlutým pletencovým ornamentem.

Hrob 3. Hrobová jáma měla zhruba obdélntý tvar se zaoblenými rohy, její delří stěny byly stupňovitě upraveny. Jáma byla 225 cm dlouhá, 120 cm široká a 230 cm hluboká; stupně peděl delřích stěn byly vysoké 65 cm. Téměř neporušená kostra ležela natažena na zádech, orientována lebkou k západu. Větří část lebky byla druhotně přemístěna, spodní část levé ruky byla posunuta od kostry a mírně naruřena byla také partie hrudníku. V nejbliřším okolí kostry se nacházely: v ruce vyrobená řirří hluboká mřsa, v horní části tēla s vhlazovanou výzdobou, horní část většího hrnce s profilovaným okrajem, jehož plece jsou zdobeny jednou řchou rytou vlnicí, osm listovitých železných řipek s tulejí, železný nůž, krátký železný bodec, na jednom konci ohnutý, neurčitelný železný zlomek, bronzová tyčinka na jednom konci profilovaně ukončená, na druhém

konci s příkorodovanými zbytky železného předmětu, železná pinzeta. Obě nádoby byly umístěny těsně při stěně v severozápadním rohu hrobové jámy, šipky tvořily dvě skupiny po pravé straně těla. Ostatní kové předměty ležely ve shluku těsně při levé polovině pánve.

Zachráněné hroby lze podle nálezů datovat do první poloviny 6. století n.l. a velmi pravděpodobně jsou součástí většího pohřebiště. Nálezové okolnosti nasvědčují tomu, že hroby byly nedlouho po pohřbu vyloupeny, což je na obdobných pohřebištích, připisovaných Langobardům, častým zjevem. Lokalita bude při dalších stavebních pracích průběžně sledována.

Gräber aus der Völkerwanderungszeit aus Bučovice /Bez. Vyškov/. In den Monaten Mai bis September 1980 bargen Angestellte des Museums in Vyškov und des Archäologischen Institutes der ČSAV in Brno drei Skelettgräber, die durch Erdarbeiten am nördlichen Rande von Bučovice gestört worden waren. Die Skelette lagen ursprünglich in Strecklage auf dem Rücken, der Schädel war ungefähr in westlicher Richtung orientiert. In den Gräbern fand man eiserne Messer und Pfeilspitzen, eine eiserne und bronzene Schnalle, eine Pinzette, verschiedene Glas- und Bernsteinperlen, tönernerne Spinnwirtel und ein Gefäß und den Teil eines weiteren. Die Fundumstände zeugen davon, dass die Gräber nicht lange nach der Beisetzung ausgeraubt worden waren. Das Gräberfeld kann man in die erste Hälfte des 6. Jahrhunderts u.Z. datieren und mit dem Aufenthalt der Langobarden auf unserem Gebiet in Zusammenhang bringen.

27. GRABUNGSSAISON IN MIKULČICE

/Bez. Hodonín/

Zdeněk Klanica, AÚ ČSAV Brno

Im Jahre 1980 setzte die Grabung des slawischen Burgwalles in Mikulčice fort. Im nordöstlichen Zipfel der Fürstenburg wurde die Abdeckung des Gräberfeldes und der Siedlung in der Umgebung der XII. Kirche sowie des Tores in die Befestigung der Fürstenburg zwischen der V. und VI. Kirche beendet. Es wurde eine Fläche nördlich des sog. Fürstenpalastes geöffnet und interpretiert. An der Grabung beteiligten sich mit dem Referenten PhDr. B. Kavanová und PhDr. B. Klíma /Fundbericht AÚ ČSAV, Prot. Nr. 557/81, 545/81/.

Im Raume des Tores konzentrierte sich unsere Aufmerksamkeit auf die Frage der gegenseitigen Beziehung der einzelnen Phasen der Befestigung, konkret des Tores und der Holzpalisade. Unter dem Fahrweg des Tores hat man keine Spuren einer älteren Holzbefestigung festgestellt. Eine Erklärung dieser Erscheinung kann zweierlei sein. Im ersten Falle werden wir voraussetzen, dass das Tor an dieser Stelle schon am alleinigen Beginn der Existenz des Burgwalles erbaut wurde, als hier noch keine ältere Kulturschicht existierte. Andererseits kann jedoch nicht ausgeschlossen werden, dass vor dem Bau des Tores das Terrain vollständig geräumt und von älteren Bauüberresten befreit wurde. Keine von diesen Möglichkeiten können wir vorläufig ausschließen, neue Erkenntnisse kann nur eine weitere Grabung in unmittelbarer Umgebung des Tores bringen. Im Raume vor dem Tor hat man, ähnlich wie auf der gesamten Länge der Befestigung der Fürstenburg, vor der Steinmauer eine Holzpalisade, an diesen Stellen in drei Reihen, festgestellt. Zwei von den Palisadenreihen respektieren das Tor und sind unterbrochen, die dritte verläuft unter dem Fahrweg des Tores ohne Unterbrechung. Auch hier bieten sich mehrere Möglichkeiten einer Interpretation dieser Erscheinung an, vor allem im Zusammenhang mit der möglichen Funktion einer von den angeführten Palisadenreihen/der nicht unterbrochenen/ an, als Festigung des Ufers gegen die Erosivtätigkeit des Wasserlaufes.

Die Grabung des Gräberfeldes in der Umgebung der XII. Kirche ergänzte die Erkenntnisse, die in den vergangenen Jahren gewonnen wurden. Insgesamt wurden hier 75 Skelettgräber untersucht, von denen der Grossteil senkrecht zur Nackenwand der Befestigung und parallel mit den Wandresten des Holzbaues orientiert war, deren Reste unter dem Presbyterium der XII. Kirche festgestellt worden waren. Derart war Grab 1451 mit einem silbernen granulierten Fingerring sowie Grab 1489 mit vergoldeten Kugelknöpfen orientiert. Im Jahre 1980 kam zu diesen das parallel mit der Befestigung orientierte Grab 1526 mit bronzenen granulierten Kugelknöpfen und das ähnlich orientierte Grab 1527 mit einem gläsernen Kugelknopf hinzu. Das letztgenannte Grab war von Grab 1504 überdeckt, das nach den Wänden des Kirschenpresbyteriums orientiert war. Grab 1504 war jedoch fundlos.

Bei der Beendigung der Grabung im Presbyterium der XII. Kirche wurden unter ihrem Fussboden Reste eines nicht grossen Steinschreines entdeckt, in vergangenen Zeiten offensichtlich einigemal geöffnet. Die Destruktionsschicht mit einer Menge von römischen Ziegeln brachte auch einen sehr schwerwiegenden Fund eines 4cm hohen Kreuzchens, das aus Kupferblech angefertigt und mit Öffnungen versehen ist, mit denen es wahrscheinlich auf eine Holzunterlage angenagelt war. In seine Oberfläche ist auf dem gepunzten Hinter-

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1980

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhový
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: A. Malinková
Na titulním listě: stříbrná mince z mladohradištního hrobu v Mušově
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov, provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejně